כיתה ו' | עברית ולשון | שיעור 3 מתוך 3 | 45 דק' | מתאים לממלכתי ולממלכתי-דתי

מסכמים וכותבים: מהטקסט אל המילים שלי

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יבחינו בין עיקר לטפל
- התלמידים יכתבו סיכום קצר של טקסט מידעי במילים שלהם
- התלמידים יביעו עמדה מנומקת על נושא הטקסט

📖 הסבר למורה

סיכום הוא כתיבה מחדש של רעיונות הטקסט העיקריים בקיצור ובמילים שלנו. כדי לסכם מוחקים פרטים משניים ודוגמאות חוזרות, מכלילים (במקום לפרט את כל התפקידים כותבים 'הפועלות עושות את רוב העבודה'), ושומרים על סדר הגיוני. סיכום טוב פותח במשפט שמציג את הנושא ואינו כולל דעה אישית. אחרי הסיכום אפשר לבקש מהתלמידים להביע עמדה, וכאן הדעה האישית במקום, בתנאי שהיא מנומקת.

👩‍🏫 פעילות בכיתה

1. מראים שני סיכומים לפסקה אחת: אחד ארוך שמעתיק הכול ואחד קצר ומכליל. הכיתה מחליטה מי טוב יותר ולמה.
2. בכל פסקה מוחקים בעיפרון את הפרטים המשניים ומשאירים את העיקר.
3. כותבים יחד משפט פתיחה לסיכום.
4. כל תלמיד כותב סיכום של 4-6 משפטים.
5. שיח מסכם: האם צריך לשמור על הדבורים? כל דובר נותן נימוק.

💡 הערות למורה

תלמידים נוטים להעתיק משפטים שלמים מהטקסט; מבקשים לסגור את הטקסט ולכתוב מהזיכרון ומהסימונים. למתקשים: לתת שלד סיכום עם פתיחי משפטים. למתקדמים: לכתוב סיכום של עד 50 מילים.

📝 בדף העבודה

כותבים סיכום: 7 תרגילים, ומחוון מלא בעמוד השני.

מחוון: כותבים סיכום

1. 'יש מדענים שמשווים את הכוורת לעיר קטנה' הוא פרט משני; שאר הפרטים עיקריים לנושא.
2. למשל: 'עושות את רוב העבודה' / 'עבודות הכוורת'.
3. למשל: 'הטקסט עוסק בדבורת הדבש, בחיים במושבה ובחשיבותה לטבע.'
4. 'לדעתי דבורים הן החרקים הכי מעניינים', כי בסיכום לא כותבים דעה אישית.
5. סיכום לדוגמה: דבורת הדבש חיה במושבה בתוך כוורת. במושבה יש מלכה שמטילה ביצים, זכרים ופועלות, והפועלות עושות את רוב העבודה. הן אוספות צוף ואבקה, ומהצוף מכינות דבש. בזמן האיסוף הן מאביקות פרחים ועוזרות לצמחים ליצור פירות וזרעים. דבורה מעבירה לחברותיה מידע על מקום המזון בעזרת ריקוד. מכיוון שהדבורים חשובות לטבע ולחקלאות, צריך לשמור עליהן. בודקים: נושא בפתיחה, רעיונות עיקריים, בלי העתקה ובלי דעה.
6. מהטקסט: לשתול פרחים, להימנע משימוש מיותר בחומרי הדברה. משלך: כל רעיון סביר, למשל להשאיר קערית מים רדודה בגינה או לא לפגוע בדבורים.
7. כל עמדה מתקבלת אם יש לה שני נימוקים הגיוניים, למשל: כן, כי הן חשובות לטבע וכי זה מלמד על שיתוף פעולה.